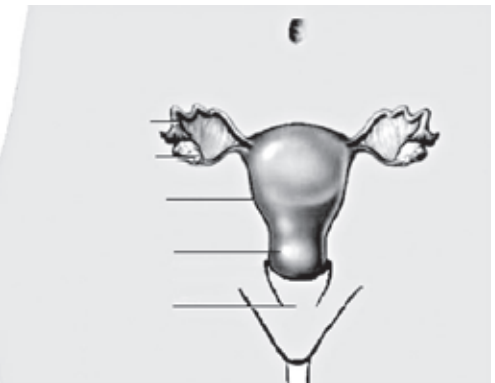
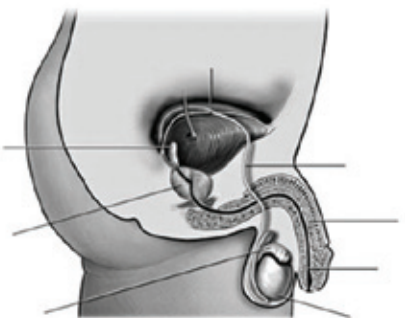

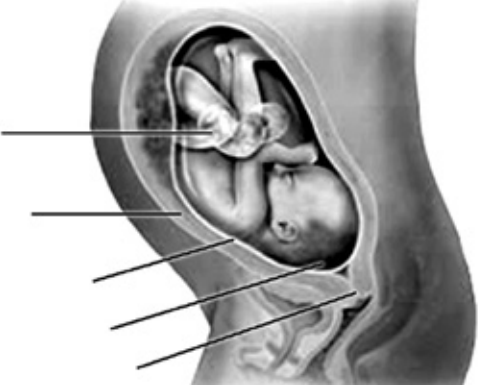
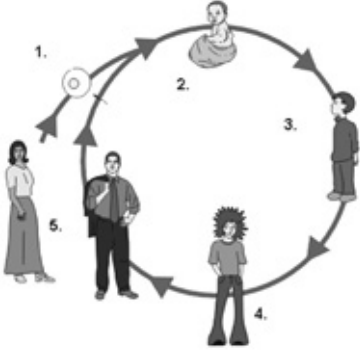

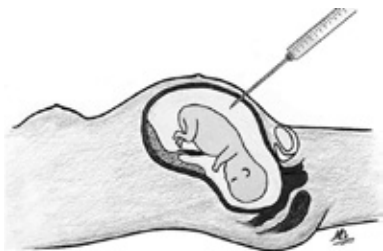

Sasniedzamais rezultāts	I	II	III
<p>1. Izskaidro dzimumsistēmas uzbūvi un funkcijas, lietojot jēdzienus: olnīcas, olvadi, dzemde, olšūna, menstruālais cikls, sēklinieki, sēklvadis, spermatozoīds, apaugļošanās.</p>	<p>1.1. Aplūko attēlu!</p> <p>a) Pieraksti dzimumsistēmas sastāvdaļu nosaukumus! <i>Olvadi, dzemde, olnīcas, maksts, dzemdes kakls.</i></p> <p>b) Kas ir apaugļošanās? Kurā orgānā apaugļošanās notiek? c) Kas ir menstruācijas? Ar kura orgāna darbību menstruācijas ir saistītas?</p> <p>1.2. Aplūko attēlu un pieraksti vīrieša dzimumsistēmas sastāvdaļas!</p> 	<p>1.3. Aplūko menstruālā cikla shēmu un olšūnas apaugļošanās attēlu (B_09_02_VM_06 1. slīds)!</p> <p>Pamato, kurā menstruālā cikla posmā ir iespējama olšūnas apaugļošanās! Kāpēc pēc apaugļošanās nenotiek menstruācijas? (B_09_UP_02_pielikums)</p>	

Sasniedzamais rezultāts	I	II	III
<p>2. Ir priekšstats par cilvēka embrionālo attīstību (zigota, embrijs, auglis) un pēcembrionālo attīstību.</p>	<p>2.1. Ievieto atbilstošo jēdzienu! <i>Zīdains, embrijs, dzemdes dobums, jaundzimušais, auglis, apaugļošanās, zigota.</i></p> <p>Pēc olšūnas un spermatozoīda saplūšanas – ....., rodas....., kura 4–5 dienu laikā nonāk ..... . Pēc 8. grūtniecības nedēļas embriju sāk dēvēt par ..... . Pirmajā mēnesī pēc piedzimšanas, mazuli sauc par....., bet no viena mēneša līdz viena gada vecumam – par .....</p>	<p>2.2. Aplūko attēlu, kurā redzams auglis sievietes dzemdē! Norādi, kur atrodas orgāns, un pieraksti tā raksturīgās funkcijas burtu!</p> <p>a) Orgāns, kurš savieno augli ar placentu. b) Orgāns, kurš neļauj sajaukties mātes un bērna asinīm. c) Šķidrums, kurš pasargā augli no satricinājumiem un trokšņa. d) Orgāns, caur kuru mazulis dzemdību laikā nokļūst ārvidē. e) Muskuļu slānis, kura saraušanās nodrošina bērna piedzimšanu.</p> <p>2.3. Aplūko attēlu un atbildi uz jautājumiem! Kurā no attēlā redzamajiem cilvēka dzīves posmiem notiek visintensīvākā augšana un attīstība?</p> 	<p>2.4. Topošajai māmiņai draugi piedāvā glāzi alkohola, sakot, ka tik agrā grūtniecības stadijā, kāda ir viņai, topošais mazulis vēl ir pārāk mazs, lai alkohols tam varētu kaitēt. Ko tu ieteiktu topošajai māmiņai? Atbildi pamato!</p>

Sasniedzamais rezultāts	I	II	III																								
3. Zina jauniešiem piemērotākos kontracepcijas veidus.	<p>3.1. Atzīmē jauniešiem piemērotās kontracepcijas metodes!</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Dzemdes spirāles ievietošana. ☐ Hormonālo kontracepcijas līdzekļu (tablešu, plāksteru, injekciju) lietošana. ☐ Prezervatīva lietošana. ☐ Pārtraukts dzimumakts. ☐ Olvadu vai sēklvadu pār griešana. 	<p>3.2. Izmantojot dažādus informācijas avotus, salīdzini prezervatīva lietošanas priekšrocības un trūkumus ar hormonālās kontracepcijas līdzekļu lietošanas priekšrocībām un trūkumiem!</p> <p>a) Uzraksti, kad jaunietēm būtu nepieciešams lietot avārijas kontracepcijas līdzekli!</p> <p>b) Paskaidro, kādas sekas var radīt avārijas kontracepcijas bieža un nepamatota lietošana?</p>																									
4. Raksturo pazīmju pārmantošanu no vecākiem un dzimuma veidošanos, lietojot jēdzienus: gēns, hromosomas.	<p>4.1. Savieno pazīmi ar tās iegūšanas veidu!</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">Matu krāsa</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">Auguma garums</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">No vecākiem mantotas pazīmes</td> <td style="text-align: center;">Matu sakārtojums</td> <td style="text-align: center;">Dzīves laikā iegūtas pazīmes</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">Acu krāsa</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">Muzikālā dzirde</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">Rokraksts</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">Vasarraibumi</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">Bērnībā savainots – līks rādītājpirksts</td> <td></td> </tr> </table> <p>Kas nosaka pazīmju pārmantošanu no vecākiem?</p>		Matu krāsa			Auguma garums		No vecākiem mantotas pazīmes	Matu sakārtojums	Dzīves laikā iegūtas pazīmes		Acu krāsa			Muzikālā dzirde			Rokraksts			Vasarraibumi			Bērnībā savainots – līks rādītājpirksts		<p>4.2. Angļu dabaspētnieks Džeralds Darels raksta: „...pie čūsku krātiņiem zooparkā bieži nākas dzirdēt apmeklētāju apgalvojumu: visas čūskas ir slapjas un aukstas! Tās ieraugot, mani pārņem stindzinošas šausmas – es tās esmu mantojis no mātes!”</p> <p>Pamato, cik paties varētu būt apgalvojums par „stindzinošām šausmām, kuras mantotas no mātes”!</p>	<p>4.3. Sakāmvārdu „Ģēnijs ir 1% talanta un 99% darba” var tulkot arī tā: ja dažas iedzimtās īpašības dzīves laikā neattīsta, tās var vispār neizpausties. Atrodi piemēru, kas ilustrētu šo apgalvojumu!</p>
	Matu krāsa																										
	Auguma garums																										
No vecākiem mantotas pazīmes	Matu sakārtojums	Dzīves laikā iegūtas pazīmes																									
	Acu krāsa																										
	Muzikālā dzirde																										
	Rokraksts																										
	Vasarraibumi																										
	Bērnībā savainots – līks rādītājpirksts																										

Sasniedzamais rezultāts	I	II	III
<p>6. Argumentē savu viedokli par personisko atbildību, uzsākot dzimumdzīvi.</p>	<p>6.1. Daudzi jaunieši pārāgri uzsāk dzimumdzīvi. Kāpēc pārāgra dzimumdzīve nav ieteicama?</p>	<p>6.2. Džeina, kurai ir 16 gadi, nekur nevarēja rast mieru – jau 10 dienas kavējās mēnešreizes. „Ja nu tā ir grūtniecība?” – meitene atkal un atkal atgriezās pie šīs domas, jo pirms divām nedēļām viņai ar draugu bija dzimumattiecības bez kontracepcijas līdzekļu lietošanas. Izmantojot dažādus informācijas avotus, noskaidro, vai vienīgais mēnešreižu kavēšanās iemesls var būt grūtniecība! Kā meitenei atrisināt mokošo jautājumu?</p>	<p>6.3. Iepazīsties ar faktiem un atbildi uz jautājumiem!</p> <p><i>Iedzīvotāju dzimumsistēmas veselības pētījums (2003) atklāja sekojošu ainu.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vidējais seksuālo attiecību uzsākšanas vecums jauniešiem Latvijā ir 17 gadi.</i> • <i>Vismaz 20% jauniešu seksuālās attiecības uzsāk pirms 15 gadu vecuma sasniegšanas.</i> • <i>Gadījuma rakstura seksuālās attiecībās 59% puīšu (15–19 g.v.) lieto prezervatīvus.</i> <p>a) Kā tu vērtē jauniešu seksuālās izglītības līmeni Latvijā 2003. gadā?</p> <p>b) Kā šie fakti varētu būt mainījušies šogad? Pamato savu viedokli!</p>

Sasniedzamais rezultāts	I	II	III
<p>7. Ir priekšstats par mūsdienu medicīnas iespējām paternitātes noteikšanā, mākslīgā apaugļošanā, prenatalajā diagnostikā, lai sekotu grūtniecības attīstībai un dažādu slimību, pataloģiju novēršanai.</p>	<p>7.1. Pieraksti attēlu numuru pie atbilstošās prenatalās diagnostikas metodes raksturojuma! (B_09_02_VM_06 2. slīds)</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>..... Augļa attēla iegūšana ar ultraskaņas palīdzību.</p> <p>..... Augļa sirdsdarbības ritma un skaņas mērīšana.</p> <p>..... Augļa ūdens paņemšana analīzēm ar šļirci.</p>	<p>7.2. Izlasi tekstu un atbildi uz jautājumiem!</p> <p><i>Veicot ultrasonogrāfiju grūtniecības laikā, var redzēt augļa kustības un sirds pulsāciju. Ultrasonogrāfijas laikā ar skaņas viļņu palīdzību iegūst attēlu. Uztvērējā skaņas viļņus pārveido elektriskajos signālos, kurus apstrādā dators, un pēc tam uz monitora iegūst attēlu. Procedūra ir nesāpīga, tā ilgst no piecām līdz desmit minūtēm.</i></p> <p><i>Ir pieņemts uzskatīt, ka tieši šis diagnostikas veids ir drošs, jo neizmanto jonizēto radiāciju. Ultraskaņa rada siltumu, spiediena izmaiņas un mehāniskus traucējumus audos. Ultraskaņas diagnostikas intensitāte var radīt temperatūras paaugstināšanos, kas ir bīstama jutīgam organismam un embrijiem.</i></p> <p>a) Ar kādu viļņu palīdzību iegūst attēlu ultrasonogrāfijā? b) Ko var noskaidrot par augļa attīstību, izmantojot šo metodi? c) Kādas ir metodes izmantošanas priekšrocības? d) Kādi ir metodes izmantošanas trūkumi?</p>	<p>7.3. Izmantojot prenatalās diagnostikas metodes, ir iespējams agrīni noteikt augļa iedzimto saslimšanu ar Dauna sindromu. Tādā gadījumā bērns piedzimst ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem un visu mūžu ir invalīds. Uzzinājuši diagnozi, vecāki nonāk smagas izvēles priekšā – mākslīgi pārtraukt grūtniecību vai dzemdēt slimu bērnu. Kāds ir tavs viedoklis šajā jautājumā? Pamato to!</p>

Sasniedzamais rezultāts	I	II	III																		
8. Apzinās, kā dažādi vides faktori ietekmē dzimumsistēmas veselību un embrionālo attīstību.	<p>8.1. Paskaidro tas vides faktorus 😊 pie tiem vides faktoriem, kuri labvēlīgi ietekmē dzimumsistēmas veselību!</p> <p>Sporta aktivitātes. Sintētisku materiālu apģērba nēsāšana. Vismaz 8 stundas ilgs miegs diennaktī. Alkohola lietošana. Bieža saskarsme ar ķīmiskām vielām – šķīdinātājiem, krāsām, medikamentiem, skābēm, insekticīdiem. Smēķēšana. Regulāra ginekologa apmeklēšana meitenēm. Veselīgs uzturs. Gadījuma dzimumsakari. Personīgās higiēnas ievērošana.</p>	<p>8.2. Izlasi tekstu!</p> <p><i>Topošā māmiņa Rebeka, neraugoties uz lielo grūtnieces „punci”, bija aktīva dzīvesveida piekritēja – no rītiem devās pastaigā pa parku, pēc tam tirgū iegādājās laukos audzētus dārzeņus. Atnesusi mājās smagās iepirkumu somas, izspieda svaigu burkānu sulu un pēc dzēriena baudīšanas atpūtās – klausoties iemīļoto mūziku, apgleznoja verandas sienu ar eļļas krāsām. Vakarā kopā ar vīru Jāni Rebeka piedalījās kora mēģinājumā, bet pēc tam kopā ar draugiem iebaudīja glāzi viskija.</i></p> <p>Kuri Rebekas paradumi labvēlīgi ietekmē mazuļa attīstību? No kuriem paradumiem Rebekai vajadzēja atteikties jau sen? Kāpēc?</p>	<p>8.3. Izveido domu karti „Vides faktoru ietekme uz embrionālo attīstību”!</p>																		
9. Zina, kā izvairīties no seksuāli transmisīvām slimībām un kur meklēt palīdzību saslimšanas gadījumā.	<p>9.1. Atzīmē ar „X” seksuāli transmisīvās slimības!</p> <table border="1"> <tbody> <tr><td></td><td>AIDS</td></tr> <tr><td></td><td>Sifiliss</td></tr> <tr><td></td><td>Angīna</td></tr> <tr><td></td><td>Hlamidioze</td></tr> <tr><td></td><td>Laima slimība</td></tr> <tr><td></td><td>Gonoreja</td></tr> <tr><td></td><td>Herpe</td></tr> <tr><td></td><td>Kašķis</td></tr> <tr><td></td><td>Parotīts (cūciņa)</td></tr> </tbody> </table>		AIDS		Sifiliss		Angīna		Hlamidioze		Laima slimība		Gonoreja		Herpe		Kašķis		Parotīts (cūciņa)	<p>9.2. Izlasi Brūkas stāstu!</p> <p><i>Mēs svinējām draudzenes piecpadsmito dzimšanas dienu. Es iepazinos ar simpātisku puisi no Vācijas, kurš viesojās pie draudzenes kaimiņiem. Vakara gaitā mēs dejojām, iedzērām, un no rīta, pamostoties teltī draudzenes dārzā, es sapratu, ka esmu ar puisi pārgulējusi, turklāt nelietojot nekādus kontracepcijas līdzekļus. Es negribu klausīties moralizēšanu, visus secinājumus esmu izdarījusi pati. Iesakiet, kur es varētu pārbaudīties un pārrunāt visas sekas? Ģimenes ārste atkrit – nevēlos sarūgtināt savus vecākus.</i></p> <p>Izmantojot dažādus informācijas avotus, iesaki, kur vērsties meitenei, kura grib atrisināt radušās problēmas!</p>	
	AIDS																				
	Sifiliss																				
	Angīna																				
	Hlamidioze																				
	Laima slimība																				
	Gonoreja																				
	Herpe																				
	Kašķis																				
	Parotīts (cūciņa)																				

5. Reģistrē un analizē datus par iedzimto ārējo pazīmju izpausmi klasesbiedru vai ģimenes locekļu vidū.

Skatīt LD. Iedzimto ārējo pazīmju izpausme manu klasesbiedru vidū.